

29.5.2002

2383/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Pekka Päivänsalo

OIKEUSTURVA-ASIANOSAISEN OIKEUS SAADA TIETOONSA ESITUTKINNASSA KERTYNYTTÄ AINEISTOA ENNEN ESITUTKINNAN PÄÄTTÄMISTÄ

1 KANTELU

A arvostelee eduskunnan oikeusasiamiehelle --- osoittamassaan kantelukirjoituksessa B:n kihlakunnan poliisilaitoksen ylikonstaapelin C:n menettelyä tutkinnanjohtajana asiassa --- , jossa on ollut kysymys mm. epäilyistä kotirauhan rikkomisesta.

A kertoo, ettei hänelle ole toimitetun kuulustelun yhteydessä kerrottu sittemmin esitutkintapöytäkirjan liitteeksi otetusta listasta, johon on luetteloitu hänen asianomistajalle lähettämänsä tekstiviestit. A kertoo nähneensä tämän listan vasta saatuaan valmiin esitutkintapöytäkirjan. A katsoo, että tutkinnanjohtajan on huolehdittava siitä, että *"kuultava on saanut tietoonsa kuulustelutilaisuudessa kaiken sen aineiston, johon kuulustelujen perustana olevat väitetyt teot perustuvat"*.

A toimitti tänne --- päivätyyn lisäkirjelmän, jossa hän arvostelee ylikonstaapeli C:n menettelyä tutkinnanjohtajana myös asiassa - - -, jossa C oli 5.10.2001 tehnyt päätöksen olla toimittamatta esitutkintaa.

A kertoo, että C on 26.11.2001 päivätyssä kirjeessään virheellisesti ilmoittanut hänelle, että asiaan liittyvät tekstiviestit on määrätty salassa pidettäviksi, vaikka *"esitutkintapöytäkirja vääjäämättömästi osoittaa, ettei tällaista asiakirjan salaiseksi merkitsemistä ole kyseisten tekstiviestien osalta tapahtunut"*. A katsoo myös, että C on kyseisessä kirjeessä "korjannut ja muuttanut" aiempia kannanottojaan ja päätöksiään. A:n mielestä *"tutkinnanjohtajalta on edellytettävä asiallista ja ammattitaitoista huolellisuutta virkatoimessaan"*.

2 SELVITYS

Ylikonstaapeli C toimitti pyynnöstäni tänne selvityksen ja --- poliisipiiri ja B:n kihlakunnan poliisilaitos antoivat lausunnon. Ne ovat kantelupäätöksen liitteenä.

3 RATKAISU

3.1 Asia 6070/JKT/R/140612/01

Totean aluksi yleisellä tasolla, että asianosaisella ei ole ehdotonta oikeutta saada heti tietoonsa kaikkea esitutkinnassa kertynyttä aineistoa. Esitutkintalain 11 §:n mukaan asianosaisella on oikeus saada tietoonsa, mitä esitutkinnassa on käynyt ilmi, niin pian kuin siitä ei voi aiheutua haittaa rikoksen selvittämiseksi.

Hankitun selvityksen perusteella tässä asiassa ei kuitenkaan ole kysymys siitä, ettei asianomistajan toimittamaa listaa tulostetuista tekstiviesteistä olisi esimerkiksi kuulustelutaktisista syistä johtuen haluttu antaa vielä kuulustelussa rikoksesta epäillyn tietoon, vaan yksinomaan siitä, ettei asianomistaja ollut vielä tuolloin toimittanut listaa poliisille.

Ylikonstaapeli C:n antaman selvityksen mukaan A:n kuulustelun suorittanut nuorempi konstaapeli oli kuulustelun jälkeen tuonut hänelle asianomistajan toimittaman listan tekstiviesteistä pöytäkirjaan liitettäväksi. C oli tehnyt ratkaisun olla pyytämättä A:ta uudelleen kuulusteluun, koska A oli *"myöntänyt kuulusteluunsa liitettyssä selvityksessä lähettäneensä tekstiviestejä"*.

C on kuitenkin todennut selvityksessään, että vaikka hän ei ollut tuolloin katsonut tarpeelliseksi kutsua A:ta uudelleen kuultavaksi tekstiviestien osalta, päätyisi hän nyt käytettävissä olevien tietojen perusteella *"toisenlaiseen lopputulokseen."*

Yhdyn C:n esittämään käsitykseen tältä osin tehdystä virhearviosta. Vaikka asianomistajan vasta A:n kuulustelun jälkeen poliisille toimittamassa listassa on sinänsä kiistattomasti ollut kysymys A:n lähettämistä viesteistä ja vaikka viesteistä oli myös puhuttu toimitetussa kuulustelussa, oli A kuulustelussa ainakin osittain kiistänyt asianomistajan esittämät väitteet lähettämiensä tekstiviestien sisällöstä. Tähän nähden olisi A:n oikeusturvan kannalta ollut asianmukaista varata A:lle tilaisuus tutustua listoihin ja halutessaan kommentoida niitä ennen esitutkinnan päättämistä ja aineiston toimittamista syyttäjälle syyteharkintaa varten.

En kuitenkaan pidä menettelyä tältä osin kokonaisuutena arvioiden niin vakavana, että asia antaisi minulle aiheita muihin toimenpiteisiin kuin että saatan käsitykseni menettelyn virheellisyydestä ylikonstaapeli C:n tietoon.

3.2

Asia 6070/S/314308/01

Ylikonstaapeli C:n antaman selvityksen mukaan hän oli henkilökohtaisesti vienyt esitutkintapöytäkirjan arkistoon ja sopinut arkistonhoitajan kanssa aineiston salassa pitämisestä. Se seikka, ettei aineiston salassa pidettäväksi määrääminen ilmene A:lle lähetetystä "kopiosta" johtuu C:n mukaan todennäköisesti siitä, että tämä kappale on kopioitu ennen kuin kyseiset sivut on leimattu "salainen" -leimalla.

Saadun selvityksen perusteella C ei ole menetellyt esitutkinta-aineiston julkisuuden osalta sillä tavoin lainvastaisesti, että asia vaatisi eduskunnan oikeusasiamiehen toimenpiteitä. C:n ei myöskään voida katsoa menetelleen virheellisesti selostaessaan 5.10.2001 tekemäänsä ratkaisua ja sen perusteita A:lle lähettämässään 26.11.2002 päivätyssä kirjeessä. Totean kuitenkin, että mielestäni olisi ollut hyvä ilmoittaa oma-aloitteisesti A:lle, ettei hänen 8.10.2001 päivätty kirjeensä "täydennys esitutkimuspyyntöön" sisällä sellaisia seikkoja, joiden vuoksi olisi syytä "avata" tehty päätös olla toimittamatta esitutkintaa.

3.3

Toimenpiteet

Saatan käsitykseni menettelyn virheellisyydestä esitutkinta-aineiston tietoon saattamisessa rikoksesta epäillylle B:n kihlakunnan poliisilaitoksen ylikonstaapelin C:n tietoon otettavaksi huomioon vastaisen varalle. Lisäksi kiinnitän hänen huomiotaan esitutkinnassa tehdyn ratkaisun ilmoittamisesta lausumaani.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni C:lle.

Kantelukirjoituksen liitteet palautetaan oheisena.